

SAK OCH RESULTAT

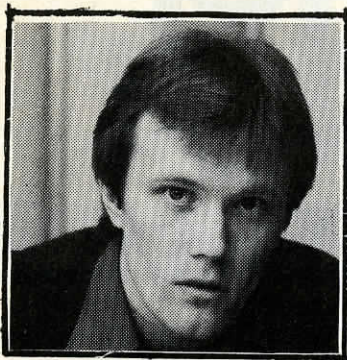
En Mitten publikation

Ur innehållet:

- Liisa Veijalainen
- Undervisningsministern vill hjälpa studenterna
- Studentföretagen i kris
- Mansgrisar och jämlikt
- IVO tiger om problemen
- Studenter offer för förbud

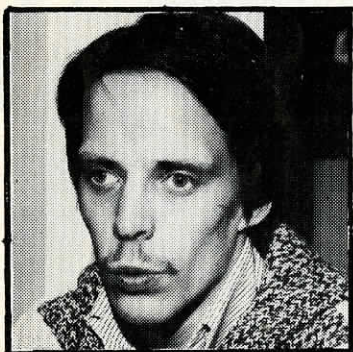
**Intressanta
profiler —
Mittuppslaget**

STUDENTER IFRÅGASÄTT

—
KOPIERA
INTE

— Dagens studenter betar sig som levande kopieringsmaskiner. De antecknar och antecknar och ifrågasätter inte — ovanstående ord kommer från Sverige, men jag tror att de äger sin giltighet också hos oss. Sjuttioalet har stått i klar kontrast till sextioalet. På sextioalet ansågs samhället klart indelat i gynnade och missgynnade, lyckliga och olyckliga. Samhälleliga reformer ansågs som något naturligt. Man såg positivt på framtiden och trodde på ohejdad tillväxt.

— Man ställer idag stora krav på att högskolorna och universiteten skall kunna hjälpa till att lösa de problem och utmaningar som samhället kommer att stå inför på 80-talet. Ungefär så uttryckte sig Helsingfors Universitets rektor Nils Oker-Blom, vid inskriptionshög-tidligheterna i höstas.

Vilka är då dessa problem och utmaningar som rektor Oker-Blom syftar på. Man skulle kanske kunna formulera problemställningen på så sätt, att många människor upplever idag en väldigt stor osäkerhet för framtiden. En osäkerhet som är betingad av bland annat följande faktorer.

— Vår materiella tillväxtpolitik — som i och för sig till vissa delar har varit nödvändig — befinner sig i en enda stor återvändsgränd. Den har inte kunnat ge medborgarna en tillräcklig trygghet. En ökad satsning på den har inte löst problemen, utan snarare förstärkt sådana sjukdomsfenomen i samhället som främlingskap, miljöförstöring, människo-relationernas förfall osv.

— Denna utveckling har varit möjlig pga. billig tillgång på energi och råvaror. Nu är denna tid slut. Växeln förfaller till betalning. Skall vi ha råd med den, måste det ske en ändring.

— U-länderna har stått för den billiga energin och råvarorna. Resultatet har bara varit en ökad klyfta mellan i- och u-länderna, som bara vidgas om vi inte ändrar vår stil. Klyftan och ojämlikheten är en tidsinställd bomb som kan smälla när som helst.

Vi måste gå från omätlighetens tidevarv till människans tidevarv. Det gör vi helt enkelt genom att söka andra alternativ. Vi måste söka dem utgående från oss själva — vi måste hitta andra levnadsmodeller, om vi vill lösa problemen. Snackets tid är slut.

Högskolvärlden och vetenskapen kan här tjäna folket och framtiden genom att hjälpa oss att söka nya modeller. Man kan också säga det som utrikesminister Paavo Väyrynen sade på progressiva vetenskapsförbundets framstegsdagar: Vi måste få ett radikalare grepp om forskningspolitiken. Ett grepp där vi koncentrerar oss på forskning kring miljön, energin och människan. Skall detta lyckas måste vi ha en ständig och fördomsfri dialog inom högskolorna. Det ställer stora krav på högskolevärlden.

Sedan kom likgiltighetens sjuttioal då ingen längre trodde på någonting, då man tappade förtroendet för politiker, partier, myndigheter, planerare, byråkrater och till och med ideella organisationer. Förebilderna och ledargestalterna, idealen och modellerna försvann. Passiviteten gjorde sitt intåg.

Det allt djupare missnöjet har inte som på sextioalet tagit sig uttryck i studentrevolter och demonstrationer, krav på reformer och förbättringar. I stället har det slagit över åt andra hållet, i en total likgiltighet, i en misstro mot sociala reformer, mot krav om nya grunder för skatte- och inkomstpolitik.

80-talet står för dörren. Nu gäller det för oss studerande att komma ut ur passivitetens cirklar. Den tidning du nu håller i handen är ett led i våra försök att debattera aktuella frågor. Ha en trevlig lässtund men kom ihåg att nu skall vi aktivera oss; alltså går vi och röstar den 5—6.11. alternativt den 13—14.11.

Kaj Grahns
förbundsordförande

Så här klarar vi det

— Vi behöver en vid vetenskaplig syn, vi måste betona högskolans roll som självfostrare, som autonom enhet, som ifrågasättare av utvecklingen. Det innebär att vi sätter stopp för examensreformens snäva syn på högskolan som en producent som skall producera yrkesarbetare. Vi måste ta en humanistisk människosyn och framtidssyn som målsättning.

— Högskolorna får inte fjärmars från det omgivande samhället — det får inte bli ett tillhåll för en akademisk elit. Vetenskapen skall ske bland folket för folket.

— Det innebär att vi får modernare förvaltning, där det kan ske en dialog mellan studenterna och övriga inom högskolan. Framtiden räddas inte med professors- och tjänstemannavälde — men diktat — framtiden är samarbete.

Allt detta ställer ökade krav på studenterna och studentkåren. Framförallt kräver det ett ökat samarbete, en mer öppen attityd, om vi på ett konstruktivt sätt skall kunna delta i dialogen i högskolorna på ett uppbyggande sätt. Vår insats behövs i denna viktiga dialog.

Det innebär att vi inom studentkåren bör ställa samarbetsvärderingarna i förgrunden i motsats till 70-talet, då vi ställde snäva grupptaktiska intressen i förgrunden.

Studentkåren har sjunkit i anseende om man bedömer i avseende av röstningsprocenten i studentkårsvalen. Vi måste återge studentkårens anseendet. Det innebär ett förnyat och fördjupat samarbete, och en breddad verksamhet i studentkåren.

Valet avgör om vi är beredda att inom högskolorna ta ansvar för 80-talets utmaningar, om vi är beredda att ta ansvaret för människan. 80-talet behöver humanistiska människor, inte akademiska barbarer.

Erik Häggman

STUDENTFÖRETAG I AFFÄRSVÄRLDENS EKORRHJUL

De flesta studentkårer balanserar på en mycket smal bas ekonomiskt sett. Få studentkårer kan räkna med omfattande sponserverksamhet eller donationsbidrag. Medlemsavgifterna utgör en mager inkomst, så de flesta studentkårer måste se sig om efter andra metoder för att skaffa bidrag till sin oftast omfattande sociala intresseverksamhet. Olika former av affärsverksamhet har blivit svaret för de flesta. Studentkårernas framgång i affärslivets cirkus är varierande, men lyckan har varit sämre för flertalet av studentkårerna.

Av naturliga skäl har de flesta stannat för verksamhet som nära anknyter till studenternas dagliga behov. Restaurang och matservice är den överlägset vanligaste och praktiskt taget den enda förekommande. Pappershandel och bokförlag bedrivs av HUS och TKY.

Grundtonen är stämplad av problem av varierande slag. Så gott som i alla fall har den egna företagsverksamheten stött på svårigheter. Egentligen är det blott HUS' Gaudeamus och H:fors finska Hanken vilka lyckats väl med sina projekt.

I de sämsta fallen är den vinstbetonade verksamheten en last för den socialt betonade. Exempelvis kan nämnas Åbokårens gemensamma projekt: Turku Congress Center. I detta fall måste ekonomiska resurser tas ur den socialt betonade för att hålla företagsverksamheten på fötter.

Detta låter bakvänt och så är säkert också fallet, men varför har man hamnat i ett dylikt ekorrhjul i Åbo och t.ex. Tammerfors men i Helsingfors har verksamheten löpt över förväntningarna.

HUS är landets äldsta och även största studentkår. För HUS blomstrar även företagsverksamheten. De långa inarbetade anorna och den stora stabila kundkretsen har naturligtvis präglat framgången. De betydligt mindre och yngre högskolorna ss. Uleåborg, Joensuu och Jyväskylä har varit tvungna att skapa allt på en mycket kortare tid och på en betydligt smalare bas.

För litet sakkunskap

För kortsynta är vi dock om man ser ålder och lokalisering som enda kriterier. Sakkunskap och en realistisk bild av förhållandena på den fria marknaden har ofta saknats. Flera studentkårer har envist lett sina projekt själva. Man har inte vågat ge bort ledningen av de löpande ärendena åt fackmän (och kvinnor). Här kan nämnas Åbo studentkårsers superprojekt som blev helt urvattnat pga. brist på ekonomisk och realistisk helhetssyn.

Flere projekt har även varit för storstilade. T.ex. Åbo Congresscenter var planerad att bli en studentby för ca 6,5 milj. mk, men när det stod färdigt löpte räkningen på 49 milj. mk. Resultatet blev varken en studentby eller ett kongresscentrum. Jyväskylä Universitets studentkår skulle ha klarat sig med en restaurang, men man byggde två. Ofta glömmar man att ett företag börjar tidigast bära sig om 5—6 år. Räntor och löpande kostnader är ofta beräknade enligt en alltför optimistisk budget.

Balansgången mellan social och vinstbetonad verksamhet är ofta svår. Studentkåren får ej glömma sina medlemmars intressen i kampen på den ekonomiska sektorn. HUS företagsverksamhet går väl, men i gengäld har den fjärmats från gemene studerande. Stor del av studenterna vid HUS vet överhuvudtaget ej vad HUS är. Gränsen skall dras med omsorg. Utan resurser klarar sig inte studentkåren, men ett dåligt fungerande företag är en större last än inget företag och vinst alls.

Studenterna offer för förbud

Nog för att studenterna har det svårt på många sätt. Men att man skulle drabbas av en förbudsmentalitet hade man dock inte väntat sig.

Nu har statsmakten bestämt att studenterna inte får äta vad de vill. Det började med att statsrådet beslöt sig för att stöda vårt ätande med en mark för att visa sin välvilja!

I praktiken innebär detta stöd att studenten kan välja en bestämd specialrätt, inklusive ett glas mjölk, bröd och smör. Ingen annan kombination går an.

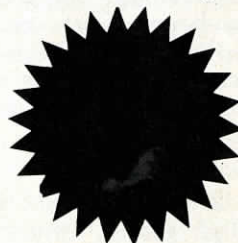
Statsrådet motiverar detta med att det är enklare att hålla reda på och bokföra understödet om man bara får rabatt för en av maträtterna.

— Det går för långt när statsmakten skall börja bestämma ens mat smak. Nog är det ju underligt att man inte skall få komponera sin måltid själv.

En flygförbannad studerande

MOTIONS- SEKRE- TERARE

Statsmakten håller för tillfället på och behandlar den nya idrottslagen. Idrottslagen kommer i stort sett att få samma utformning, som den 1973 godkända lagen om riksomfattande och kommunalt ungdomsarbete. Dvs. att riksomfattande organisationer och kommunerna för kommunal och riksomfattande idrottsverksamhet. Bidraget kommer att ges enligt bärkraftsklassificering. Den nya idrottslagen borde byggas upp så att studentkårerna skulle få statsbidrag för sina motionssekreterartjänster.

STATEN BÖR BETALA HÖJNINGEN AV STUDIE- LÅNSRÄNTORNA!

Intervju: Björn Månsson

Skall studenterna drabbas av en besvikelse eller få uppleva en glad överraskning på tröskeln till höstens studentkårsval? Regeringen skall endera veckan fatta beslut om staten skall stå för räntehöjningen på studielånen. Om undervisningsminister Pär Stenbäck får som han vill, väntar glada nyheter. Undervisningsministeriet har nämligen föreslagit att staten skall stå för hela räntehöjningen. Nu är det närmast finansministeriet som har bollen — får man fram de 32 miljoner mark som behövs?

Undervisningsminister Stenbäck betonar för Sak och Resultat att utgången av regeringens behandling är osäker, men han lovar att göra vad han kan för att få finansministeriet och de andra partiernas ministrar bakom sin linje. Stenbäck vill inte att studenterna, som redan tyngs av studielånsräntor och, i framtiden av amorteringar, skall bli lidande av den allmänna räntehöjningen i samhället.

Då vi intervjuar undervisningsministern över en ärtsoppa i riksdagens matsal blir han avbruten två gånger — och båda gångerna gäller det just studiestödet. Först är det direktören för Statens studiestödscentral, Eero Kurri, som vill ge ministern en rapport om hur läget ser ut. Stenbäck och Kurri står i dessa dagar i så gott som daglig kontakt för att nå en lösning som tryggar studenternas intressen.

Studenterna påverkar

Andra gången blir vi avbrutna av en delegation från centerpartiets studentorganisation i Tammerfors. Den hade uppvakttat sin egen riksdagsgrupp i studiestödsfrågan och passar på att framföra sin sak också till undervisningsministern själv, då man råkar träffa honom. Efter en djup bugning och ett "Herra Ministeri" framförs saken. Pärre Stenbäck ber dem sitta ned vid bordet och diskussionen blir snabbt helt informell, trots att tiden är begränsad.

På de få minuterna hinner man i alla fall gå igenom, förutom studiestödssituationen och räntehöjningshotet, också icke-studenternas ställ-

Undervisningsminister Pär Stenbäck begrundar studentens situation, utgående från Mittenförbundets plansch om saken.

ning vid Tammerfors Universitet och de bristande biblioteksresurserna vid högskolan. Pärre lovar studera problemen och ta upp dem i ministeriet. Det går att påverka! Angående studielånsräntans statssubventionering ber Stenbäck i alla fall centerstudenterna att framförallt trycka på sina egna ministrar, med finansministern i spetsen. Det är de som avgör om Undervisningsministeriets förslag skall gå igenom.

Uppskjut återbetalningen!

Angående studiestödet i allmänhet säger Pär Stenbäck att det tycks vara lättare att i finansministeriet vinna gehör för en utökning av det indirekta stödet, dvs. stöd för t.ex. boende och bespisning. Därför försöker man gå vidare på den linjen.

Studiestödet måste dock även i fortsättningen vara en kombination av direkt och indirekt stöd. Stenbäck håller med om att man borde sträva till att förenkla studiestödet, men det kan vara svårt så länge det gäller att fördela knappheten. Då måste behovsprövningen kvarstå.

Undervisningsminister Stenbäck är beredd att gå in för en möjlighet till ett extra behovsprövat friår efter studietidens slut då det gäller återbetalningen av studielånen. Som känt måste man i dagens läge börja betala tillbaka studielånen redan ett och ett halvt år efter studiernas avslutning. Just då har många det ekonomiskt knappt — man bildar familj, skaffar bostad, och det är inte precis billigt.

Fråga studenterna!

Vi frågar också Stenbäck om examensreformen. — Under min tid som minister har det ju närmast varit frågan om ett mekaniskt förverkligande av tidigare beslut, som fattats under mina föregångares tid. Men det betyder självfallet inte att jag inte skulle intressera mig för hur det går, betonar Stenbäck. Tvärtom, vi börjar snart få de första erfarenheterna av hur reformen har slagit ut i praktiken, och då gäller det att göra en utvärdering.

Det är alldeles speciellt viktigt att studenterna hörs. Det är ju de som har upplevt förändringen. Examensreformen har som känt kritiserats för att bl.a. leda till alltför stor specialisering och till vetenskaplig trångsynthet. Det här måste givetvis kollas upp, liksom de andra kritiska synpunkterna, lovar Stenbäck.

Sök enighet om förvaltningsmodeller!

Förvaltningsreformen, då? Den har stampat på stället väl länge nu.

— Jag hade nyligen besök av Rektorsrådet i den här frågan. Fast opinionerna också på studenthåll tycks ha dämpats under de senaste åren i den här frågan, ser jag ingen anledning att bromsa reformen.

Då det gäller t.ex. Åbo Akademi kommer frågan automatiskt upp i samband med att akademins framtida status och förhållande till staten besluts, säger undervisningsministern. Han hoppas att beslut i frågan skall kunna fattas i samband med 1981 års statsbudget. Med tanke på detta vore det viktigt att man inom ÅA kunde samla kring en gemensam linje, en modell som kanske i bästa fall kunde omfattas av alla parter. Det kan påskynda lösningen.

Vasa-lösning nås?

Vasa skall förstärkas inom ramen för den finlandssvenska högskoleutbildningen. Dragkampen om hur detta skall ske har pågått i många år. Under Pär Stenbäcks minister-tid verkar det som om någonting konkret äntligen skulle börja ske. Hanken i Helsingfors är villig att starta filialundervisning i Vasa, och detta har väckt också Åbo Akademi och dess handelshögskola. Hur skall det gå?

— Det gäller att följa upp principbeslutet i förslaget till 1980 års statsbudget om inledande av merkantil högskoleutbildning i Vasa. De olika stridande viljorna bör föras ihop för att verksamheten skall kunna tryggas och tillräckliga resurser garanteras, säger Stenbäck.

— Själv besöker han Vasa och Pedagogiska fakulteten den 1 november för att höra vad man anser i Vasa just nu.

Stärk soc. och komm.!

— För soc. och komm:s del innebär det fattade beslutet att det inte föreligger några skäl att diskutera en flyttning till Vasa. I stället gäller det att ge skolan arbetsro i Helsingfors och utveckla den till en verklig högskola.

Samarbete, sakfrågor främst!

Inför varje studentkårsval diskuteras frågan om studenternas politiska engagemang. Är det onaturligt att studenterna tar politisk ställning och väljer studentkårsorgan på (student)politiska grunder?

— Det finns ingen anledning att försöka komma ifrån politiseringen. Studentpolitiken skall ju bl.a. ge övning för uppdrag i samhället, men då är det också väsent-

skulle påverka sina studentorganisationer.

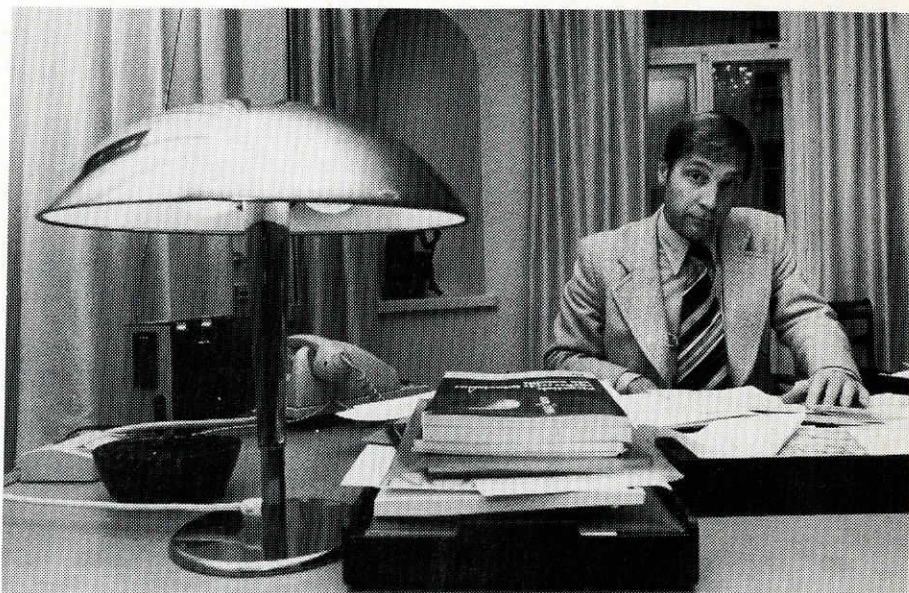
Önskemål till studenterna?

De studerande har många önskemål att framföra till undervisningsministern. Hur är det, har undervisningsministern några önskemål att framföra till studenterna?

Då det gäller den aktuella utbildningspolitiska debatten hoppas Pär Stenbäck på större insatser från studenthåll i diskussionerna om det finlandssvenska universitetet, dvs. helhetsplaneringen av den svenska högskoleutbildningen. Vi bör sträva till en balans som uppfyller de regionala jämlikhetskraven samtidigt som resurserna för vetenskap och forskning hålls på hög nivå.

Svenskar, håll samman!

— Jag hoppas också att de svenskspråkiga studenterna särskilt i de tvåspråkiga högskolorna håller ihop. Vi behöver en svensk sammanhåll-

Pärre Stenbäck hoppas på svensk sammanhållning också i studentkårsvalen, på saklighet och samarbete i studentpolitiken och på aktiv studentmedverkan i debatten om det finlandssvenska universitetet och framtidens utmaningar.

ligt att man lär sig samarbete! Ute i samhället är det inte alltid viktigast att kunna stå på sig och ha "ryggrad" — utan i stället att kunna jämka, att kunna samarbeta. Det hoppas jag man försöker redan i kårpolitiken, säger Pärre Stenbäck.

— I samband med politiseringen får man inte glömma bort sakfrågorna. De är de som skall stå i centrum.

Dialog — partierna lyssnar!

Vi upplever kanske något av ett opolitiskt klimat just nu. — Å andra sidan har studentorganisationerna visat stor realism och partierna har börjat lyssna till dem. Vi har uppnått en dialog. Däremot är det fel att påstå att partierna

ning för att kunna driva våra intressen, understryker Pärre Stenbäck. Han hoppas att studenterna idag, som utbildar sig till akademiker och lärare i morgondagens samhälle, skall erkänna sin identitet som språklig och etnisk minoritet. Vi ser många exempel ut i världen idag på att nationella minoriteter vill göra sig hörda. Det tycks ligga i tiden.

Miljö, ekologi, rättvis värld!

Undervisningsministern hoppas att studenterna liksom hittills skall vara föregångare då det gäller att väcka debatt och öka medvetenheten om mänsklighetens stora framtidsproblem. I dagens läge framstår miljöfrågorna, de ekologiska sambanden och ansvaret för en rättvisare värld som angelägnast.

HUR SKA SOCIONOMERNA HA DET I FRAMTIDEN

To be or not to be — ja det kan man verkligen fråga sig i Soc. & Kom. Högskolan har ju varit föremål för häftiga debatter under 70-talet, allt från lokaliseringen till resurserna och examensreformen. Vidare har man ju också placerat utbildningen på de mest olika nivåer, allt från mellanstudiet till högskola.

Ibland verkar det som om det centrala skulle ha gått förlorat i debattens karusell. Med det avser jag det, att vi är eniga om att socionomerna bör få en ordentlig utbildning, för all klara sina framtida uppgifter.

En ordentlig, vetenskaplig utbildning kräver att nivån höjs. För att nivån skall höjas krävs det mer resurser och mer tjänster. — Det är det centrala för oss blivande och kommande socionomer. Inom högskolan har man gjort otaliga planer och tjänsteframställningar, som bara "rullar" på ministeriet. Orsaken härtill är att de inte har någon underbyggnad i den konkreta verkligheten — dvs. den finlands-svenska högskolan.

DET GÅR ATT LÖSA

Det går att lösa bara högskolans styrelse blir aktivare och mera gå-på-anda skapas. Det får inte fortsätta som hittills — där det "enda" konkreta är, att vi har avstått från bibliotekslinjen till Åbo.

Högskolans styrelse måste nu aktivt — främst tillsammans med de övriga högskolorna — jobba fram

konkreta samarbetsplaner för hur resurserna skall utnyttjas och fördelas, annars får vi inte mera resurser till högskolan. Ett konkret förslag skulle vara att sammanslå Hanken i Åbo med det statsvetenskapliga fakultet i Åbo, som redan

Soc. & Kom.

nu är intimt bundna till varandra. På så sätt skulle man kunna lösgöra resurser för såväl Soc. & Kom. som Vasa.

SAMHÄLLET BEHÖVER INTE AKADEMISKA BARBARER

Examensreformen är det andra stora samtalsämnet i högskolan. Just nu har man kommit väldigt långt i planeringen. Den stora frågan är om examensreformen i den utformning den har fått, över-

huvudtaget lämpar sig för socio-nomutbildningen. Framtida socionomer kan inte vara betjänta av en snäv yrkesutbildning, som bygger på närvaroplikt och dåliga möjligheter till grundforskning. Det är inte akademiska barbarer samhället i framtiden — utan vid-synta humanister. Annars kan vi inte tjäna samhället utgående från de behov som kommer att vara aktuella i framtiden.

Redan nu har många samhälls-vetare hårt kritiserat reformen. Det vore skäl också i Soc. & Kom. att stanna upp och fundera över hurdana socionomer vi vill ha i framtiden.

Praktiken har varit en av de positiva inslagen i socionomutbildningen. På så sätt har man fått en fin koppling till verkligheten. Negativt är dock att detta behov av praktik utnyttjas av arbets-givarna och att man många gånger måste skaffa sig sin praktik själv.

En del av praktikanterna får lön under praktik, andra får inte. Så behöver det inte vara. Skulle vi ha ett avtal mellan alla arbetsgivare och högskolan, skulle vi kunna trygga såväl lönen som praktikant-platserna. Högskolan har dock inte varit tillräckligt aktiv i denna fråga.

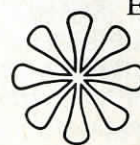
Studentkåren har nu gjort en fram-ställning till högskolan på mitten-initiativ, om att högskolan skulle förhandla fram ett dylikt avtal med arbetsgivarna. Studentkåren har varit i kontakt med fackföre-ningarna och kommunförbundet som lovat stöda vårt initiativ, men helt riktigt har de påpekat, att det är högskolan som har bollen. Nu gäller det för studentkåren att stöta på så att frågan blir verklighet.

I dag har vi också alldeles för litet grundkurslitteratur och genomförs examensreformen kommer bristen att vara ännu större. Studentkåren och högskolan bör därför ta kontakt med de andra högskolorna i Helsingfors och med Gaudeamus, och försöka få till stånd ett för-enhetligt system av kursbokspro-duktionen på svenska, åtminstone vad grundkurslitteraturen beträffar.

Det är alltså inga småsaker det är frågan om, men det går att lösa om vi har ett konstruktivt sam-arbete inom studentkåren, ty det är där det behövs, inte såsom högern säger, att vi behöver alter-nativ till studentkåren.

Erik Häggman

SJUNG OM STUDENTENS OSÄKRA FRAMTID...

FEMINISM I MOTVIND?

"Jag är inte feminist, men ..." ingår i de flesta insändare eller munturer av kvinnor som i och för sig är progressiva i jämlikhetsfrågor. Också kvinnor ställer sig m.a.o. skeptiskt till feminismen. Vanliga fördomar — bland kvinnor och män — är att feministerna är hysteriska, aggressiva, militanta manshatare. En inställning som förvånar den som i något sammanhang kommit i närmare kontakt med feministerna.

En orsak till fördomarna är den formliga hatkampanj som bedrivs i endel massmedier. Det allra grävsta artilleriet används av Suomen Kuvalehti där en av chefredaktörerna Mauno Saari i en artikel häver ur sig otroliga påståenden om feministerna.

Han anklagar "feministvinen" för att vara bakåtsträvande, och bara ute efter männens maktpositioner — tydligen känner han sin egen maktposition hotad, någon annan förklaring till det aggressiva utbrottet mot feministernas sommarseminarium i Jyväskylä, där han inte själv var med, finns knappast.

Det verkar som om de som skriver om feministerna i pressen grovt har missat hela budskapet. Och via dem största delen av allmänheten. Folk har väldigt bestämda åsikter — ofta negativa — trots att de sällan har annat än andra- eller tredjehandsuppgifter om vad feministerna vill eller sysslar med.

En delorsak är att feministgrupper fungerar som interna studiegrupper, som inte gör stort väsen av sig eller för PR-kampanjer. De senaste erfarenheterna av pressen har knappast heller uppmuntrat till större öppenhet och utåtriktning.

Hur samhället oskadliggör kvinnor

Den norska politikern Berit Ås, som bl.a. talade vid jämlikhetsseminariet i Jyväskylä har sammanfattat de metoder som samhället använder för att oskadliggöra kvinnor i fem punkter:

1. Osynliggörandet. Kvinnor räknas inte. (Denna metod demonstrerades i Jyväskylä av den manliga inledaren, som behandlade sin publik som en grupp bråkiga barn.)

2. Förlöjligandet. (Beprövat upprepade gånger i Suomen Kuvalehti. Bland annat.)

3. Tillbakahållandet av information. Kvinnor får inte veta vad som sker och kan alltså inte påverka. (Se

t.ex. på sammansättningen av ledande organ, och VIKTIGA arbetsgrupper.)

4. Hur du än vrider och vänder dej har du ryggen bak, det finns inga helt rätta alternativ för en kvinna. samt

5. Bibringande av skam- och skuld-känslor, enkelt på grund av p., 4. (Eftersom kvinnor förväntas klara av studier/jobb, familj, sitt yttre, samt samhällsengagemang försummas något område. Hon är framgångsrik men dålig mor, duktig men ful osv.)

Några fundamentala missförstånd

— Mauno Saari anklagar feministerna för att endast eftersträva makt och ära, "feministerna vill komma dit därifrån de progressiva männen nu strävar bort". Hans version är att männen plötsligt upplevt det omänskliga i dagens stressade värld och vill ha mera mänsklighet. Han glömmer att diskussionen om mansrollens negativa sidor är en fortsättning på kvinnosaksdiskussionen, ett sätt att visa att männen också kan vinna på jämlikhet.

Som motvikt till Saaris uppfattning ett citat av Karmela Belinki, som säger att kvinnofrigörelse HIT-TILLS har gått ut på att kvinnor gett sig in i förvärvslivet på männens villkor.

"Nyfeministerna vill att kvinnans traditionella livssfär — det privata — skall färga av sig på mänskans livssfär i lika hög grad som mannens."

— En vanlig föreställning är att

Nika Ziliacus

feministerna är manshatare. Det att kvinnor diskuterar *kvinnofrågor* och gemensamma erfarenheter just som kvinnor tillsammans med andra kvinnor och inte med män är väl inte så konstigt? Det är dessutom ett sätt att ge kvinnorna muntur, i blandade sällskap är det främst männen som pratar. Att män känner sig hotade kan bero på att de upplever alla sammanhang där de inte själva dominerar och håller i trådarna som hotande. Ifall män tror att feministerna är ute efter att "ta något" av männen erkänner de därmed att männen har tillgång till något som kvinnorna inte har, vilket vanligen förnekas.

— "Feministerna är vänster". Feministerna är inte en hierarkisk organisation som styrs av någon eller har något skrivet "program", feministerna består av små grupper, i Ekenäs, Sibbo, Åbo, Jakobstad och Helsingfors för att nämna några svenska. Grupperna är mycket heterogena. Det stämmer att många tidigare varit aktiva inom vänstern, men det finns också feministerna ur andra partier. De frågor som det gäller följer inga partilinjer. De lösningar som eventuellt föreslås beror på vem som är med — det är inte vänsterns fel att de borgerliga inte lika aktivt gått med.

Det minsta man kan begära

är att seriöst diskutera människor på allvar och bemöts sakligt. Även om man inte håller med om allt som feministerna säger kan man åtminstone lyssna utan att hänflina, och låta bli att döma utan att veta någonting. Det feministerna förvägrats är vanligt anständigt bemötande.

Nika Ziliacus

Vi bygger 80-talet

HUS BÖR FINNAS TILL FÖR DIG!

DÄRFÖR BÖR VERKSAMHETEN INRIKTAS
PÅ ATT:

- Bättre stöda studentföreningarna till debatt och egna aktiviteter
- Trygga den svenska sekreterartjänsten på HUS
- Åstadkomma mera resurser till kursbiblioteken
- Svenskspråkig litteratur produceras på Gaudeamus
- Ge ekonomiskt stöd till studenternas egna publikationer
- HUS även fungerar som studenternas invånarförening
- Informera om globala orättvisor, dagsverket bör arrangeras varje år
- Gaudeamus bör erbjuda billig näringsrik hälsokost
- Påverka universitetet till studentvänlig högskolepedagogik och tvärvetenskaplighet
- Förverkliga en fungerande demokrati inom universitetet.

SVENSKA
VALFÖRBUNDET
MITTEN
OCH OBUNDNA

VÄRD DITT STÖD
DEN 5—6.11.1979

Michaela Aschan 652
mat.nat. NN
— FSS v.ordf. -79

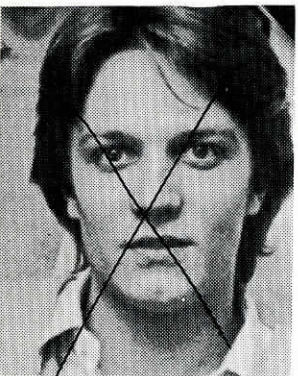
Lena Brunström 653
statsv. VN

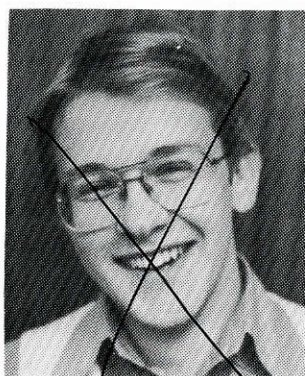
Anne Ekblom 654
jur.stud. ÖFN
— HUS organisat.sektion
— Mittenförb. styrelse -78
— HUMS kassör

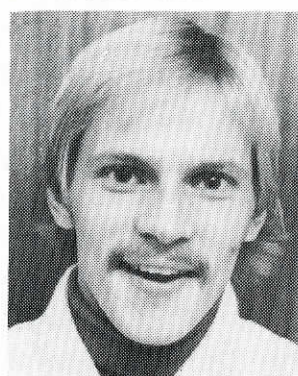
Jonne Ericksson 655
mat.nat. VN
— Mittenförb. politiska
sekr. -78
— SU:s AU-ordf. -79

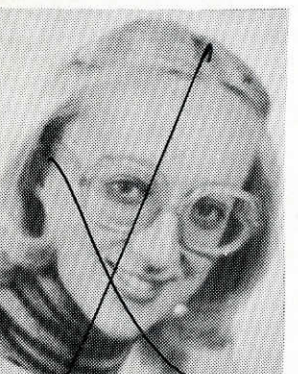
Peter Iiskola 661
jur.stud. NN
— HUS styrelse -79
— HUMS ordf. -79
— NN viceordf. -79

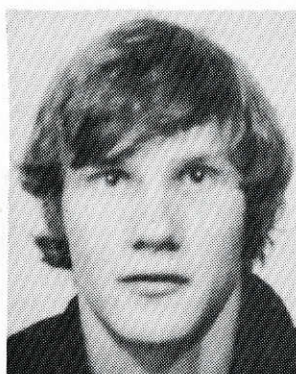
Tom Känkkonen 662
statsv. NN
— FSS gen.sekr.
— SU styrelsemedl.

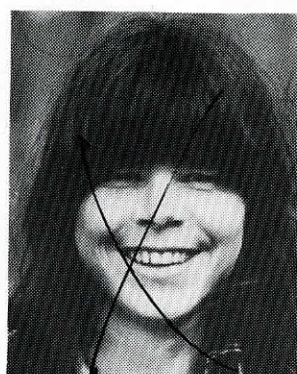
Tom Lipkin 663
Agroforst VN
— HUMS sekr. -79
377353

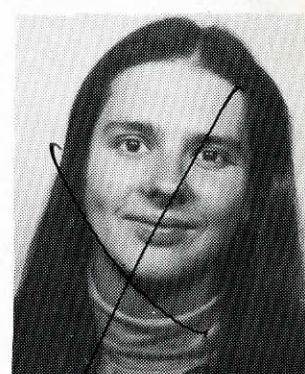
Marie Pihlflyckt 685
hist.fil. NN
— FSS gen.sekr. -75

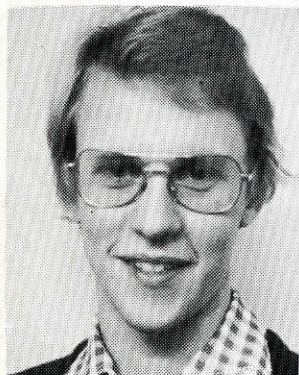
Mikael Pihlström 665
mat.nat.

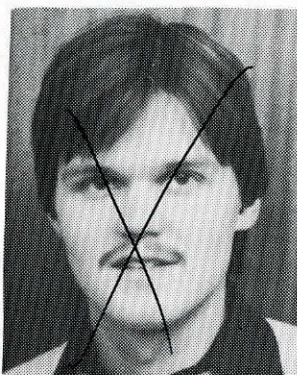
Nina Rosenqvist 688
Agroforst
— SSKF:s styrelse
— vicevärdinna i Agro-
forstklubben

Mona "Ciccan" Sandell 666
fil.stud. NN
— HUS soc.utsk. -78
— sekr. i Naturvetar klubben
— Mittenförb. styrelse -78

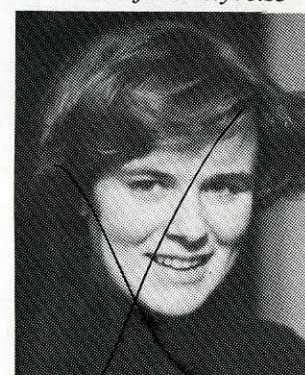
Ingmar Stuns 683
Agroforst VN

Tom Sukanen 670
jur.stud
— HUS fastighetssektion
— HUMS styrelse

Renata Syedlin 671
pedag. AN
— HUS styrelse -79
— Mittenf. viceordf. -79
— FSS ordf. -77
— Statens studiestöds
centralst.

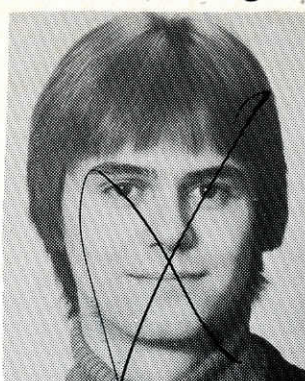

Astrid Thors 672
jur.stud. NN
— HUS sekt. 1977—79
— EOPOL viceordf. -79
— SU:s viceordf. 1977—78

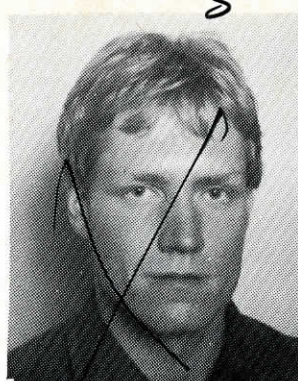
INT
PROF
L
M

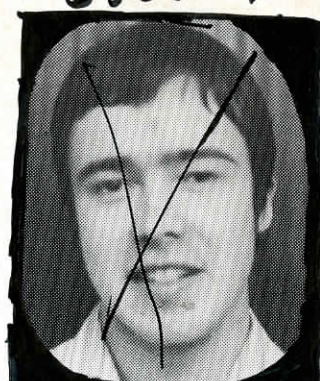
Svante Ewalds 682
teolog
— SSKF ordf.

Svante Gräsbeck 656
pedag. NN
— FSS ordf.
— Mittenförb. skolpol.
sekr. -77

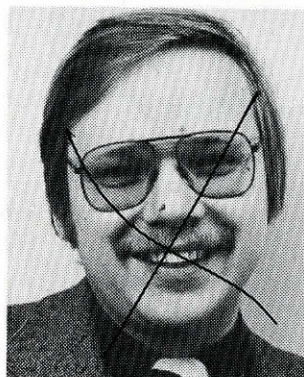

Magnus Hertzberg 657
jur. stud. NN
— Mittenförb. styrelse
1978—79
— Skolpol. sekr. i Mitten

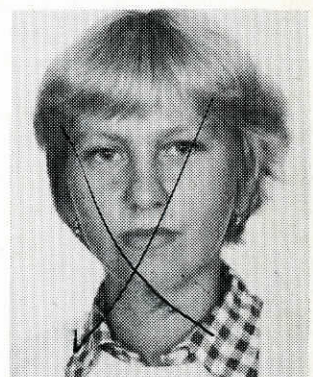

Peter Hackman 658
mat.nat. NN
— Naturvet. klubbens
progr.chef
— Geneticums inst.råd

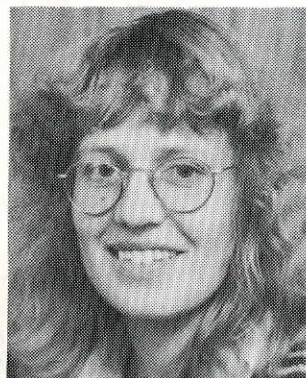
RESSANTA ILER I HUS MITTEN

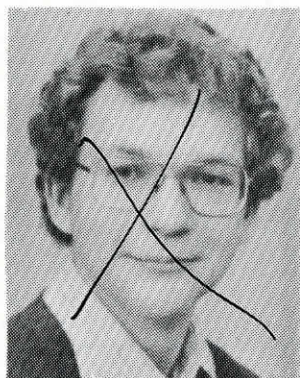
Björn Månsson 664
statsv. NN
— SU:s förb.ordf. 75—77
— Statens ungdomsråd

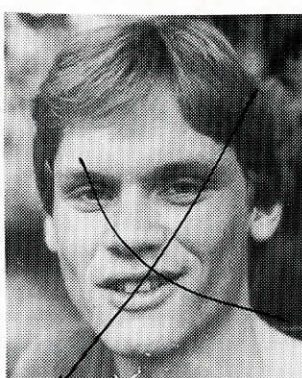
Maria Nordman 687
jur.stud. VN

Ann-Sophie Sandström 667
fil.stud. VN
— Mittenf. skolpol.
sekr. -78

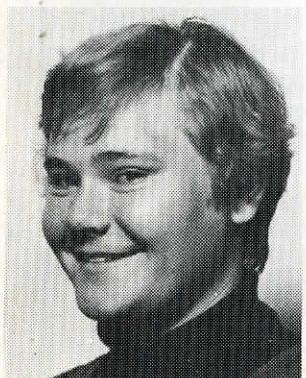
Peter Saramo 668
jur.stud. NN
— HUS styrelse -76
— HUS fast.sektion -77

Henrik Stenbäck 669
Statsv. NN
— HUS delegation
1:sta suppl.
— SSKF:s viceordf.

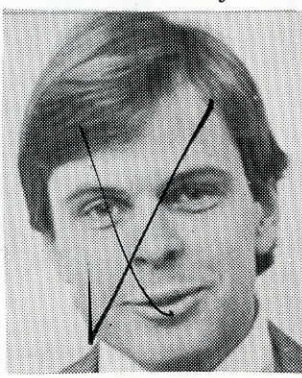
Agneta Stenlund 684
Agroforst VN
— HUS delegation -77
— VN styrelse -76

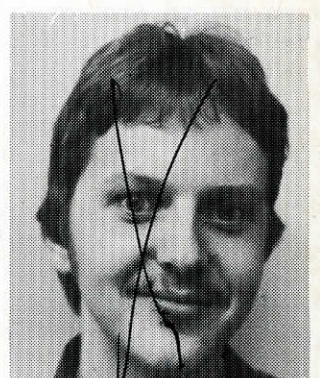
Moa Thors 674
fil.stud. VN

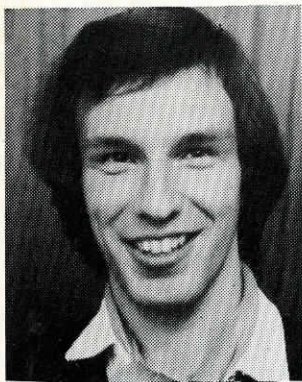
Henrika Zilliacus 686
statsv. NN
— STBL chefred.
— Mittenförb. viceordf.
1976—77

Thomas Zilliacus 681
statsv. NN
— HUS styrelseordf.
1977—78
— STBL chefred. 75—77
— Gaudeamus dir.ordf.

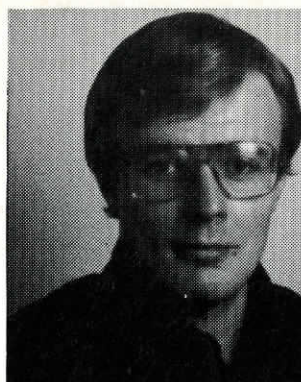
Bill Östman 680
Agroforst VN
— Natur och ungdom
— Mittenförb. styrelse

Martin Hausen 659
fil.stud. NN
— miljöaktivist

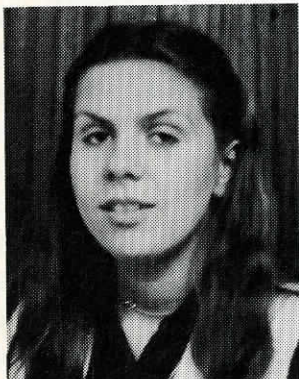
Ann-Christine Hutton 660
jur.stud.
— NN styrelseordf.
— Codex sekr. -78
— red. för NN info -77

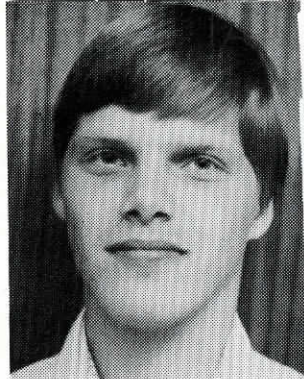
Holger Thors 673
fil.stud. NN
— SU i Haga styrelse-
medl. 1977—79
— SU i H:fors, kretsst.

Robin Sandelin 675
pedag. NN
— NN klubbmästeri -78
— Didacta ordf. -78

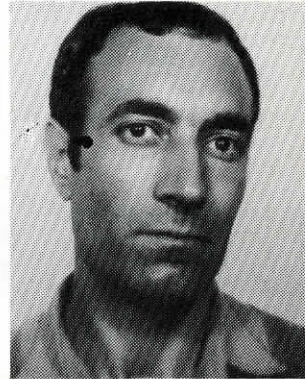
Nina Wilkman 676
jur.stud.
— sekr. i NN-styrelse
— utr.utsk. på Codex

Klas Weckman 677
jur.stud. NN

Christer Holmström 678
fil.stud. NN
— NN klubbis -77
— Spectrums klubbis
1975—77

Armado Rodrigues 679
fil.stud.

Bokcafé

En växande skara har börjat märka att en meningsfull tillvaro inte kan konsumeras, utan den måste bygga på ens egen verksamhet. Denna gräsrotsverksamhet tränger sej in överallt och har nu sått ett frö i studentkårens pappershögar: medlemsmotionen om grundandet av ett bokcafé i Nya studenthuset.

Tanken är att ett bokcafé skulle kunna erbjuda studenten en harmonisk miljö att vika in i. Vi studerande skall ha rätt att över en kopp te läsa aktuella tidningar och försjunka i litteraturen.

Att kaféet blir av är nu klart och det siktas på hösten 1980, men i skrivande stund är dess utformning och organisation ännu oklar. Att få ett centrum för studenternas idéer känns nu nödvändigare än förr. Endast som en självständig enhet har bokkaféet förutsättningar att vara lyhört för de krav som ställs på en arena för levande kultur. Därför bör studentkåren understöda studentgrupperingar på basplanet i dessas strävanden till en aktiverande kultur.

Obundna profiler

HUS-valen
5—6.11.1979

Din kanal

I dagens läge är det många som tappat tron på politiken. Röstandet upplevs meningslöst då besluten känns fjärran ifrån en.

Har vi då kanske glömt något väsentligt? Nämligen att politiken fortfarande är skötsel av gemensamma angelägenheter. Det är oss alla det gäller och vi måste komma bort från "some peoples business"-mentaliteten och se politiken som en del av studentrörelsen.

I studentkärspolitiken är det studenternas förmåga som står på spel. Lika väl som studenterna har lyckats bygga upp en på flera punkter dödande byråkrati bör vi själva kunna bryta ner oändamålsenliga apparater för att öppna mera kreativa kanaler.

Att tala om mänsklighet i studentpolitiken är kanske att tro för mycket. Men vi inom valförbundet Mittet och Obundna vill tro på det i alla fall. Mänskliga som vi är.
Ge oss ditt stöd!

Kom med och bygg 80-talet

Mittenstuderandena vid Helsingfors Universitet är en grupp som redan funnits i åtta år. Gruppen uppstod för att kunna kanalisera det behov av påverkningssamverkan inom studentkåren som fanns bland de svenska framstegsvänliga studerandena och för att också utgöra en referensgrupp för de svenskspråkiga som redan var aktivt engagerade inom studentkåren. Under den period som gått har vi främst lagt vikt vid att påverka besluten i studentkåren så att:

- mindre föreningar, bland dem speciellt svenskspråkiga, får sina verksamhetsmöjligheter tryggade
- studentlivet samt studier vid Helsingfors Universitet inte begränsas för att man är svenskspråkig
- de eventuella specialproblem som svenskspråkiga eller andra språkliga minoriteter har, kommer studentkåren till kännedom och möjliga åtgärder vidtagas
- studentkårens verksamhet svarar mot de studerandes önskemål samt behov
- studenterna uppmuntras att följa med den globala utvecklingen och utvecklingen inom det egna ämnet.

De möjligheter till påverkning som stått Humsarna till förfogande har förutom direkt personlig kontakt med sekreterare m.fl. på studentkåren, varit representation inom den 60-manna delegation som utgör HUS "fullmäktige". Humsarna har dock ansett att de bästa påverkningssamverkanerna erbjuds genom styrelseengagemang och således har vi deltagit i styrelsearbetet under nästan alla dessa åtta år. I tre perioder har vi ytterligare innehaft styrelseordförandeposten och därigenom dels erhållit fullt förtroende av alla andra grupperingar inom studentkåren och dels praktiskt taget maximerat vårt inflytande inom studentkåren.

För närvarande arbetar vi med två representanter inom styrelsen och också representation inom HUS alla egna sektioner ("utskott"), samt ytterligare personer inom samsamarbetsgrupper mellan universitetet och studentkåren. Genom detta engagemang har vi tryggt verksamhetsförutsättningarna för många föreningar samt information mm. till svenskspråkiga studeranden. För att kunna upprätthålla dessa påverkningssamverkaner och för att kunna bidra till att de för oss förmånligaste besluten fattas, behöver vi Ditt stöd och Dina åsikter.

Var aldrig tveksam gällande studentkåren, vänd Dig till Humsarna och säg hur Du vill ha det!

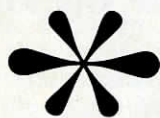
Renata Svedlin

Svenska intressen

Inom Helsingfors universitets studentkår fungerar ett företag som heter Gaudeamus. Företagets målsättning är att erbjuda sådan service som varken staten eller den privata sektorn kan erbjuda. Förutom studentcafeterierna och -restaurangerna hör det till företagets verksamhetsfält att ge ut studielitteratur. Ofta är dessa böcker översättningar från utländska original till finska eller nyupplagor av äldre böcker.

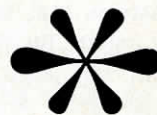

Upplagorna är ofta begränsade och därför inte lönsamma för övriga bokförlag. I dagens läge är Gaudeamus landets största förläggare av studentlitteratur. Under 1978 utgavs 40 titlar. Av dessa 40 var 17 titlar helt nya och 23 titlar var

nyupplagor av äldre verk. Alla dessa utgavs endast på finska. Det är självklart att Gaudeamus inte har möjlighet att ge ut ett lika stort antal titlar på svenska, men något kan säkert göras åt saken.

Svenska valförbundet är av den åsikten, att då det gäller sådan litteratur vars uppgift är att förmedla grundkunskaper inom ämnesområdena kan mycket göras för att trygga de svenskspråkiga studerandenas möjligheter till att inhämta kunskaper på sitt modersmål. I och med genomförandet av examensreformen, då litteraturen också i övrigt granskas, vore det viktigt att kartlägga vilka utländska verk man också kunde tänka sig att översätta till svenska.

Likaså anser vi att studentkåren i allt större grad kunde understöda ämnesföreningarna i utgivandet av t.ex. kompendier och ordlistor som kan behövas inom vissa studieriktningar. Trots att upplagan i dylika fall av naturliga skäl är rätt liten, blir utgivandet av något kompendium eller en fackordlista oftast ekonomiskt betungande för ämnesföreningarna som i de flesta fall annars också har begränsade resurser.

ÅBO: HUR ANVÄNDS VÅR 200 mk RIKTIGT

En kårenit betalar i dag ca 200 mk i medlemsavgift årligen — obligatoriskt. 35% av din 200 mk går idag till att understöda programverksamheten och restaurangen. Just nu ser det ut som om en 20—40 mks förhöjning av medlemsavgiften skulle vara nödvändig för att förhindra konkurs, om inte radikala åtgärder vidtas. Är vi tvungna att sluta med matservering dagtid i kårhuset för att sänka kostnaderna? Lönar det sig överhuvudtaget att hålla kårrestaurangen öppen dagtid under sommaren? Alla alternativ måste övervägas! Vi kan inte fortsätta att finansiera kårrestaurangens underskott med medlemsavgifterna.

Det skulle gå att göra mycket med dina 200 mk om de används rätt. Kåren måste bli en medlemsförening som förmår erbjuda sina medlemmar förmåner. Kårens tjänster får inte vara dyrare än de tjänster samhället erbjuder.

FINLANDSSVENSK SAMMANHÅLLNING

Ett led i en livlig finlandssvensk debatt och ett starkt finlandssvenskt samhälle är ett gemensamt finlandssvenskt studentblad. Ett forum där du kan använda ditt eget språk.

Genom ett finlandssvenskt studentblad får alla kåreniter möjlighet

att delta i och utforma debatten. Kåren kan bibehålla sin roll som en ledande finlandssvensk studentkår.

ALLA KAN INTE VARA LIKA BRA!

Det finns bättre och sämre professorer som lärare. Alla kan inte vara lika bra. Men det är orättvist att studenterna skall få lida för att böckerna inte förnyas i takt med tiden, att ointressanta kurser hålles eller att tenterna är för svåra.

Det är det som förvaltningsreformen handlar om.

Studenterna bör kunna påverka

studieinnehållet, kursfordringar, studiemålsättning och sålunda även motivationen från institutionen till högsta beslutande nivå.

Vem som beslutar, om vad, är inte likgiltigt.

Nej, det är det faktiskt inte. Redan för tio år sedan aktualiserade undervisningsministeriet behovet av en modernare reform. Undervisningsministern säger på annan plats i denna tidning att han inte har någon anledning att bromsa reformen.

Åbo Akademis konsistorium har fastställt ett tredje reviderat förslag till grundstadga för Akademien, som i praktiken innebär att det omoderna professorsväldet fortsätter.

Assisterter, lektorer och andra anställda har vaknat och protesterar, samlar in namn på adresslistor, Studentkårens styrelse (alliansen, moderater och konstitutionella) sover och har inte ett enda ställningstagande i frågan. Studenterna borde ta del av frågan — det är inte likgiltigt för oss heller. Studentkårens styrelse borde omedelbart — i egenskap av högsta verkställande organ — ta i tu med frågan, informera, sätta igång aktioner, där man avvisar en modell som betyder: Att vår röst aldrig hörs. Studentkåren får inte bli en viskning i förvaltningens öken.

Varning för studielånen!

Samhället behöver utbildad arbetskraft inom många sektorer. Ekonomiskt värderas dessa sektorer dock mycket olika. Ändå kostar det lika mycket att utbilda sig oberoende av vilken sektor det gäller. Man måste ju äta, bo och ha kläder både som jur.stud. och soc.stud. Och när man studerat färdigt skall räkningen betalas.

Jag diskuterade problemet med Minna Engberg, socionom som gått vårdlinjen och som just skall börja amortera på sitt studielån.

— Det lönar sig inte att skaffa sig en lång utbildning inom vårdsektorn suckar Minna. Med en kort ettårig utbildning som t.ex. barnsköterska kommer man upp till en högre lön än om man är socionom. Och dessutom slipper man studielånen. Ingen utbildning alls är bättre rent ekonomiskt. Om man

börjat jobba genast efter den obligatoriska skolan skulle man med en normal befordringsgång ligga lika högt som en nybakad socionom och då naturligtvis helt utan lån.

— Dessutom skulle man slippa lindrigare undan. Det är betydligt mer pressande att studera än att jobba tycker Minna. Av de 30 som gick på min årskurs blev endast 11 klara på den officiella treåriga studietiden.

— Visserligen kan man hitta mycket positivt i att studera också. Man lever på ett sätt friare som student och trots den stora akademiska arbetslösheten ger en examen dock ett litet skydd mot arbetslösheten.

Frågan är om inte det nuvarande studiestödsystemet tar för litet hänsyn till de enskilda studerandenas olika situation efter avslutade studier. Som det nu fungerar, är en höjning av studielånet utan andra motverkande åtgärder rena tidsbomben för den som studerar inom lågavlönade sektorer. Detta har kanske inte alltid observerats

tillräckligt inom studentrörelsen.

PeBa

Ett litet exempel:

A har studerat inom vårdsektorn och har nu ett jobb som motsvarar utbildningen. Reser tåg till arbetet och bor i en etta hyrd på den fria marknaden. Lånen skall börja betalas tillbaka.

Lönen efter skatt blir 21.000 mk i året. Avbetalningarna blir 5.000 mk. Hyran är 50 mk högre än i studentbostaden och gör 4.200/år. A reser nästan bara till och från jobbet och resorna blir därför bara 1.400 mk/år. För mat, kläder och rekreation blir kvar 900 mk i månaden.

B studerar. Reser varje dag till högskolan med tåg, bor i studentbostad. Studielånet ger 7.200 mk/år och studiestödet + bostadstillägget ger 2.800 mk/år. Dessutom sommarjobbar B i knappa tre månader till minimilön, vilket ger 4.600 mk skattefritt. B reser lika sparsamt

FSF MÅSTE FÖRNYA SIG

— MERA KULTUR OCH MILJÖ

— Samarbetet mellan de svenskspråkiga student- och elevkårerna börjar så småningom fungera riktigt bra. I höst har vi inom ramen för Finlands studentkårers förbund tillsatt en samarbetskommitté, som redan samträtt två gånger (i Åbo och Vasa). Samtidigt har också informationen börjat löpa bättre som en följd av detta. Mer svenskspråkigt material har också i höst kunnat distribueras, berättar Henrik Sandström som för tillfället representerar mittenförbundet i Finlands Studentkårers Förbunds (FSF) styrelse.

Henrik betecknar det utvecklade svenska samarbetet som något bra som hänt inom FSF. Lika nöjd är han dock inte med studerandenas ekonomiska situation. Den är fortfarande väldigt svag jämfört med många andra grupper i dagens samhälle.

— Trots en del små förbättringar har inte några övergripande ändringar fått tillstånd. Orsaken är naturligtvis det att studenterna fortfarande väger väldigt lätt när statskakan skall fördelas.

Henrik berättar att det tidvis höjs röster för att studentkårsförbundet inte använder de rätta verksamhetsformerna. Personligen är han dock övertygad om att inga andra verksamhetsformer heller hade varit till större hjälp.

FSF får inte bli statiskt

— På senare tid har det rätt ofta diskuterats FSF:s roll och betydelse och förbundets förmåga att förnya sig i enlighet med tidens krav. Och det skall väl medges att det finns många saker inom förbundets arbete som går att förbättra på.

som A, vilket kostar 1.000 mk/år, hyran i studentbostaden blir 3.600 mk/år. Detta gör att B också har ca 900 mk att röra sig med för mat, kläder och rekreation. Men: B kan ändå sägas vara i en betydligt starkare situation. B kan använda sig av rabatter på mat som A inte kan, B har dessutom betydligt mera fritid än A; drygt en månad sommarlov och ett rejält jullov medan A bara har sin semester. Men båda har en svår ekonomisk situation. På A ställs också en lång rad andra krav. A har kanske bildat familj, eller skall göra det. Eller rättare sagt skulle göra det om det fanns ens de ringaste ekonomiska möjligheter.

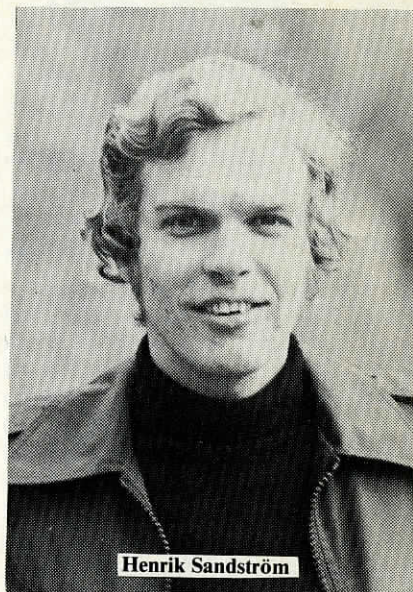
Henrik säger att till FSF:s viktigaste uppgifter hör att verka som de studerandes intresseorganisation främst i studiesociala och utbildningspolitiska frågor.

— Det måste dock sägas, att inställningen i dessa frågor får inte bli för statisk, utan vi måste också kunna förnya oss och kunna ta gamla beslut till omprövning.

FSF bör också fungera såsom en serviceorganisation för studentkårerna, säger Henrik. Dock inte så att FSF säger vad studentkårerna skall göra, utan så att FSF finns tillhanda när studentkårerna behöver hjälp.

Kultur och miljövård behövs

— FSF bör förnya sig så att nya områden tas med i verksamheten, såsom kultur och miljövård. Här är kulturveckan i samband med Gamla Studenthusets öppning ett steg i rätt riktning. Miljövården var aktuell för ett år sedan, men har nu fallit litet i skymundan. Plats alltså för skärpning i samband med miljöåret 1980.

Henrik Sandström

Bråk om medlemsavgifter

Den gamla frågan om medlemsavgifternas höjning ser ut att bli den svåraste frågan också på höstens förbunds möte, berättar Henrik.

— Här har bland annat studentkåren vid Jyväskylä universitet frusit ned sin medlemsavgift tills vidare. Men när situationen är den att statsbidraget stiger med ungefär 5% i året och inflationen rör sig kring 10% finns det bara två alternativ. Antingen höjer man medlemsavgiften eller så skär man ned verksamheten.

Klart är också att det finns ett höjningsbehov av medlemsavgiften (12,90 mk/medlem). Medlemsavgiften har nämligen inte stigit på tre år.

P.S. till P.S.

Just före vår pressläggning hann regeringen fatta sitt beslut om studielånsräntan (se intervjun med undervisningsminister Pär Stenbäck på sid. 4—5). Som det då du läser detta har hunnit framgå ur dagstidningarna, blev resultatet, att staten står för 1 procent och låntagarna själva för 0,25 procent av räntehöjningen. Staten pungar därmed ut med 26 miljoner mk extra.

Detta innebär alltså, att undervisningsminister Stenbäck lyckades driva igenom sin linje så att säga till fyra femtedelar. Beslutet var en kompromiss mellan undervisningsministeriets och finansministeriets åsikter i frågan, men ligger ju betydligt närmare de studerandes intressen än "statens". Pär Stenbäck säger i en kommentar till beslutet att han är relativt nöjd, fastän han ursprungligen föreslagit att staten skulle stå för hela räntehöjningen.

I närbild

Liisa Veijalainen Skogsluffare

— Jag tänkte egentligen bli skogsvårdare. Ett bra jobb där man får röra sig mycket i den vackra naturen, tänkte jag. Men det visade sig, att också i den branschen sätts vi kvinnor i vanligt kontorsjobb. Så jag hoppade av i sista stund, och började med orientering i stället.

Det berättar Liisa Veijalainen, 28 år, som har fått se sitt skogsluffande ge förbluffande resultat. Den första stora segern var det individuella världsmästerskapet i orientering för damer i Skottland -76. De följande två åren blev hon silvermedaljör i VM-tävlingarna. Under tre år har hon också på ett avgörande sätt medverkat till att segern i damernas budkavleorientering har gått till Finland. Liisa har också vunnit i internationella orienteringstävlingar för studerande.

Liisa studerar nämligen vid sidan om idrottandet. Psykologi är hennes huvudämne vid det finska universitetet i Åbo. Hon är alltså finsk, men förstår svenska flytande. Hon är inne på sitt sjunde studieår och betecknar sig själv som evig

VÄRLDSMÄSTARSYN:

Vårda hälsan och den vackra naturen

— Jag märker själv, att efter några dagars stillasittande fungerar inte hjärnan och det blir ingenting av läsandet. Det är viktigt för alla att motionera, också för studeranden. Man håller sig i balans.

Detta säger världsmästaren i orientering, Liisa Veijalainen, när vår reporter träffar henne i Åbo. Liisa medger också att hon med sorg i hjärtat ser hur hennes gamla träningskogar nöts ned och förstörs av nya fula förorter. Vi måste sköta vår natur, säger Liisa, ty ingenting går upp mot den finländska naturen.

studerande. Men hon är inne på slutrakan. Och just nu är sonen Mikko och orienteringen det viktiga, i nämnd ordning.

— Jag har orienterat i 15 år, över hälften av mitt lilla liv. Först i hemkommunen Pikis och senare i Åbo. Det viktiga med orienteringen är att man får vara nära naturen, i naturen. Det är viktigt för en "flicka från landet". Som yngre sprang jag alltid ute och deltog i många slag av idrott, men år 1970 började intensivträningen i orientering. Och det känns fortfarande väldigt spännande, kanske just för att jag började såpass sent. Sluta helt kan man väl aldrig, men efter VM i Australien -85 får det så småningom bli ett slut på tävlingsorienteringen.

HÅRT TÄVLINGS- PROGRAM OCH PRESSANDE PUBLICITET

Liisa är med om fler tävlingar än många andra orienterare. I år blir det ungefär 40 tävlingar, varav 6 är utomlands. Träningen bygger på två veckor hårdträning och en vecka som är lite lättare. En länk på morgonen och ofta en till senare på dagen hör till. I Åbo är träningsmöjligheterna goda, det har gjorts många kartor för orienterare. Också naturen erbjuder många

växlande element.

Dels gäller det bara att springa och hålla konditionen på topp, dels träning med karta. En tredje del är den psykologiska träningen — en ny form med avslappnings- och tankeövningar.

Något av en kändis har Liisa blivit. Det började då hon vann sin första stora seger.

— Då tyckte jag ännu att det var roligt och nytt. Senare har det blivit värre, i synnerhet efter de två reklamsnuttarna i TV. Efter det har folk alltmer börjat peka, viska och stirra, och det är inte så roligt. Det blir värre ju längre söderut man kommer. I norra Finland är människorna mer rejäla, kommer fram och pratar och frågar och diskuterar. Men här i söder är folk mer reserverade och opersonliga.

ORIENTERING — INGEN GULDGRUVA

Liisa har aldrig varit tvungen att ta studielån. Men det betyder inte att man skulle leva fett på orienteringen, stipendierna är ganska små, berättar Liisa. Men i familjen Veijalainen är båda med i orienteringen, Liisas man är anställd av Orienteringsförbundet, som Liisas

Liisa Veijalainen betonar betydelsen av att vi vårdar oss själva och vår vackra natur.

tränare. Och på den lönen lever hela familjen.

Men trots att Liisa aldrig har behövt kämpa med sånt som en vanlig studerande har emot sig — små studielån, bostadsproblem osv. är hon medveten om svårigheterna.

— Staten stöder mycket sådant som verkar ganska onödigt jämfört med studenternas utkomst. Mera pengar borde de studerande få, studielånen borde vara större.

Liisa har inte haft tid att så mycket sätta sig in i studentpolitik eller andra aktiviteter i studievärlden. Men examensreformen är hon glad över, i synnerhet i psykologistudierna har hon saknat en klarare yrkesinriktning. Fler studieplatser behövs också, tycker hon. Som det är nu får inte på långt när alla studerande studera det som de vill och skulle passa bäst för — om de överhuvudtaget får en plats vid något universitet.

OCKSÅ STUDERANDE MÅSTE MOTIONERA OCH LEVA RIKTIGT

— Det är viktigt för alla att motionera, man håller sig i psykisk balans. Och det gäller också studerande. Jag märker själv, att efter några dagars stillasittande fungerar hjärnan dåligt och det blir ingenting av läsandet. Att springa på länk är ett bra sätt att hålla konditionen uppe. Men vill man motionera hjärnan också ska man börja orientera.

Det svåraste är förstås att komma igång. Är man alldeles nybörjare ska man börja försiktigt med promenader i skog och mark. Senare kan man försiktigt börja lunka och springa. Någon toppidrottsman behöver en studerande förstås inte vara, det ska vara roligt att röra på sig, tycker Liisa, som själv inte har större problem med karaktären, utom när det regnar och ruskar. Då är det bra att göra som många Åbo-studerande i Studentbyn, där springer man i grupp på den s.k. Hallis-länken.

När intervjun med Liisa görs, lider hon av en liten förkylning. Men den går snabbt över, sjukan botas med vitlökskapslar. Liisa är en stor vän av naturmediciner och naturprodukter, och håller sig på det sättet i form. Några värre "yrkes-sjukdomar" har hon inte heller

behövt lida av. Ibland tar vristerna skada av den växlande terrängen, men sånt går snabbt över.

Liisa röker inte och alkohol använder hon i mycket små mängder. Alkohol och idrott passar dåligt ihop. Men Liisa har förståelse för den som vill ta sig en öl ibland. Det kan vi blyga finländare behöva för att komma igång, tror hon. Men råsupande har kända följder, fysisk och psykisk baksmälla. Och det hindrar goda prestationer om det blir för mycket av det goda.

VÅRDA NATUREN!

— Jag tittar med sorg i hjärtat på hur mina gamla träningsskogar nöts ner och förstörs av de nya fula förorter. Det finns också massor med avfall i skogarna som definitivt inte hör dit — kulturen slår sin stämpel. Vi måste sköta om vår natur, säger Liisa som älskar den finländska naturen framom all annan. — Även om t.ex. de schweiziska alpängarna är vackra, vinner den inhemska åshöjden och utsikten över skogar och sjöar. Speciellt skönt är det nu på hösten, med de färggranna löven och doften av jord, speciellt på morgnarna, när avgaserna inte ännu har kommit i rörelse.

Liisa får egentligen inte titta på naturen då hon tävlar, det stör koncentrationen. Men ofta fastnar blicken på t.ex. ett fint bär- eller svampställe. I mål ritar hon då upp en karta över var stället fanns och efter det kan hela familjen resa ut.

TAR STATEN ÖVER MATEN?

Under Tekniska Högskolans byggnadsskede investerades inte i studentbispisning. Teknologorganisationerna påtog sig därför ansvaret för denna viktiga funktion. Tekniska Högskolans Studentkår och Teknologföreningen gjorde då omfattande investeringar för att trygga teknologernas primärbehov. Hittills har bispisningen huvudsakligen skötts i Dipoli och TF:s nationshus Udgjallar, om också matservering i mindre omfattning på senare tid skett i högskolans cafeteria-utrymmen.

I samband med att statsmakten vaknade i studentbispisningsfrågorna och samtidigt som man startade stödsystemet, har Statens Bispisningscentral (VARCK = Valtion Ravitsemuskeskus) börjat sitt intåg i Otnäs. Studentkåren och TF har tydligt fått erfara VARCK:s expansionssträvanden. De kök, som innehas av studentkåren och Teknologföreningen har ensamma kapacitet för hela Otnäsområdet, men i dagens läge går de med underkapacitet.

I längden är den nu rådande trenden för TF:s del mycket oroande. Ekonomiskt har studentkåren ett

halmstrå i det nya strandhotellet, som skall vara klart till nästa vår. Den svenskspråkiga nationen Teknologföreningen är värre hotad. Rent ekonomiskt är studentmaten i längden avgörande för huruvida TF förmår behålla nationhuset i sin ägo eller inte. Frågan kan dock

THS

inte enbart betraktas från den ekonomiska sidan. TF fungerar som den samlande länken mellan alla svenskspråkiga teknologer på de olika avdelningarna runtom i

Otnäs. De brukar alltid vid lunchtid samlas på TF för att träffas och prata. På detta sätt utgör Teknologföreningen ett finlandssvenskt forum i den annars så finska högskolan. Om de svenskspråkiga sprids ut över Otnäsområdet försvåras den praktiska verksamheten märkbart, eftersom en stor del av teknologerna bor i Helsingfors, och traditionell studentverksamhet med nationskvällar i Otnäs då ligger på mycket vag grund.

Då studentorganisationerna redan i dag besitter den erforderliga kökskapaciteten är en utbyggnad av VARCK:s verksamhet i Otnäs helt onödig. Studentorganisationerna är starkt oroad över att dylika investeringar skulle finansieras med högskolans medel. Resurserna till Tekniska Högskolan är ju redan nu skandalöst små.

VARFÖR KOIJÄRVI OCH LEPAKKOLUOLA

Miljörörelsen brukar ju ofta av småleende politiker och "seriös" press kallas ensaksrörelse. Kanske det beror på en viss rädsla för en allt klarare helhetssyn som håller på att växa fram inom miljö- och hela gräsrotsrörelsen. I enlighet med den här helhets-synen är miljörörelsen inte rädd för att gå till grunden med problemen och, det kanske viktigaste, anpassa arbetssätten till innehållet.

Miljörörelsen har t.ex., som en reaktion mot ett centraliserat och styvt samhälle, själv föredragit en smidig och decentraliserad organisation. Lokala grupper och landsomfattande rörelser uppstår kring speciella frågor, man tar sig först an det som ligger närmast, där man ser en möjlighet att påverka eller det som känns viktigast. Utvecklingen

utgår från varje enhets egna speciella behov och målsättning.

Spontan protest!

En annan viktig egenskap hos gräsrotsrörelsen är spontaniteten. Man ingriper modigt och gör saker utan att alltid vara så helt på det klara med vart det kommer att leda. Denna spontanitet har ju blivit

mycket kritiserad bl.a. i fallen Koijärvi och Lepakkoluola, men jag tror att vi här har att göra med det allra viktigaste i hela gräsrotsrörelsen, en reaktion mot centralplaneringen och -styrningen i samhället.

För en gladare värld

Hela vår samhällsutveckling har ju de senaste årtiondena karakteriserats av en tilltagande planeringsiver. Men om samhällsutvecklingen skall gå framåt, om vi skall nå en rättvisare och gladare värld, måste vi helt enkelt gå framåt med metoden "försök och misstag". Vi kan inte alltid på förhand veta vad som är bäst för samhället, utan måste tillåta en viss spontanitet, en viss experimentlust. Nu kan ju någon fråga om inte t.ex. kärnkraftsäventyret är ett exempel på "försök och misstag". Och då kommer vi till det viktiga, spontaniteten bör bygga på att man utgår från verkliga behov och från en medvetenhet som innefattar t.ex. ekologiska och sociala ramar och risker.

Stoppa inkräktheten!

Vi kan inte mera fortsätta att lösa alla samhällsproblem genom att tillsätta kommittéer. En utveckling mot ett decentraliserat och mänskligt samhälle kan inte bygga på en benhård auktoritetstro, då får vi just den inkräkthet som karakteriserar hårt religiöst styrda samhällen å la Peyton Place. Vi behöver en helt ny utveckling där arbetssätt och innehåll sammanfaller, eller som Gandhi uttryckte saken: "Vägen är målet".

Artikelförfattaren Henrik Hausen är själv aktiv i bl.a. Koijärvirörelsen. På bilden är han med under sommarens händelser i Koijärvi, nere i hörnet på bilden försöker en civilperson dra honom ur kedjan.

Men vad vill det säga att vara en snäll människa?

Är en snäll människa en sån som alltid är positivt inställd till allt och alla och som aldrig bråkar? Är det en snäll människa som t.ex. inte försöker hindra en kraftigt berusad förare att sätta sej vid ratten — bara för att han inte vill bråka?

Är det en snäll människa som vet att man riskerar miljontals människors hälsa genom att satsa på kärnkraft, men som inte protesterar för att han inte vill bråka?

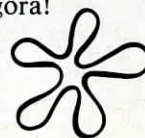
Ja, om det är att vara snäll, så är ordet snäll nånting mycket negativt! Tyvärr verkar vi i dag ha alltför mycket av den här negativa snällheten.

Jag tror nog att vi alla innerst inne känner ett behov av att vara med och påverka och förändra saker och ting till det bättre. Alla skulle vi nog också ibland vilja stiga upp och protestera ljudligt mot det som är fel, men vi vågar många gånger inte!

Hur ofta har man inte hört nån säga efter mötet: — då tänkte jag nog säga det och det ...

Faran är bara den, att om vi alltför länge låter bli att **våga**, blir vi snart likgiltiga. Och en likgiltig människa är en död människa, dvs. en som är **giltig** som **lik**.

Vi lever bara en gång vårt liv här på jorden och det är i dag vi skall reagera. Sen när vi blir gamla och sitter där bortglömda i vår gungstol, hinner vi nog fundera på "vad vi borde ha gjort", i dag måste vi göra!

Kjell Ewalds

NATIONERNA, 'VÅR ANDRA HEMBYGD'

säger Stina Skott, ordförande för Vasa Nation sedan ett par år tillbaka.

Stina säger att hon upplever studentkåren som någonting alltför stort för att man på allvar skall kunna ha möjlighet att sätta sig in i vad som sker i den. Hon har själv deltagit på en hel del informations- och diskussionstillfällen som studentkåren bjudit på, men ändå upplever hon studentkåren som en tungrodd mastodontapparat vars handlande i olika situationer är svår att begripa sig på.

Ibland har studentkåren en tendens att vilja lägga sig över de små nationerna. En liten enhet, som Vasa Nation, som kan göra saker och ting snabbt vill inte på något sätt göra sig beroende av en sådan där mammut säger Stina. Studentkåren borde sträva till större flexi-

bilitet, dvs. allvarligt fundera på sina verksamhetsformer, för att bättre kunna stå till tjänst för intresseorganisationer av typ nationer och ämnesföreningar.

Nationen själv då? frågar vi.

Vi har svårt att få med frivilliga säger hon. Det här är svårt att förstå, ty man lär ju sig en hel del genom att vara aktiv inom en sådan här organisation. Studentlivet kan ge en mycket av vyer ifall man anstränger sig en gnutta.

Den sociala gemenskapen som nationen kan bjuda på är oerhört viktig. Hon önskar att fler av de nya studenterna som kommit ner hit skulle intressera sig för det som nationen har att bjuda på, få fler vänner osv. Sen när vi en gång är färdiga med studerandet, så skall vi väl verka för vår hembygds bästa, så tappa inte greppet om Österbotten guldägg!

ANNAT ÄN HUNDPINK ATT REAGERA PÅ!

Vilka är de stora problemen i dag?

Är det världssvälten, upprustningen eller kanske den farliga atomkraften? Nähä — inte om man får tro flertalet insändarskribenter i allmänhetens spalter. Då verkar t.ex. de här hundarna som lortar ner så "förfärligt", som man skriver, vara ett mycket värre miljöproblem. Buller och avgaser verkar tydligen inte störa dem nämnvärt — men lite hundpink här och var — det är förfärliga saker det!

Och är det inte hundarna som ger anledning till att man fattar "fjäders", är det vanligen trafikverket som får folk att se rött. Trafikverkets informationssekreterare Kirsti Lilja har också redan hunnit bli något av en kändis — så många gånger som hon fått ge svar på tal i allmänhetens spalter.

Ja, titt och tätt får man läsa om skribenter som blivit topp tunnor rasande över att trafikverket låtit flytta nån hållplats 20 meter längre bort — eller gjort nån annan "större" omställning.

Visst finns det också de här intellektuella insändarskribenterna — de som t.ex. blivit utom sej av förtvivlan över att de hittat nåt ord i nån officiell broschyr som

inte varit stavat så som det stavas i svenska akademins ordlista, eller nåt motsvarande.

Men även om man rätt ofta får dra på smilbanden när man ser insändare av det här smått löjliga slaget, borde man kanske ändå inte vara alltför ironisk. Jag menar, skribenterna försöker ju i alla fall vara med och påverka miljön på nåt vis. Medan de flesta ju verkar ta det mesta med en gäspning, oberoende av vilka hemskheter som verkar hota oss och vår framtid. På sin höjd skäller de kanske en stund på hunden eller frun över att det är så otrevligt här i världen!

Ja, vi finländare är nog ganska så tysta av oss i allmänhet. Redan som barn har vi ju också blivit uppfostrade till att vara snälla och tysta, då man förklarat för oss, att de som styr och ställer nog ändå vet bäst.

Därför får vi också titt och tätt ta del av undersökningar, som berättar för oss att vi inte trivs på våra jobb och i vår studiemiljö.

— Men nån tanke på att vi kunde ändra på det hela har vi inte, "då vi ju ändå vet att de som styr och ställer vet bäst".

Är dagens studerande faktiskt så slö och apatisk? Marianne Ojanen som basar för programverksamheten på Östra Finlands nation (Öffen) luftar nedan några synpunkter på nationerna som forum för studentverksamhet.

Ett sätt att umgås

Marianne betonar nationsverksamhetens sociala syfte. "Det är viktigt att studerande från olika skolor erbjuds möjligheter att umgås på kvällarna. På så sätt kan vi motverka fackidiotin. Politiska menings-skiljaktigheter får definitivt inte påverka nationernas liv och leverne.

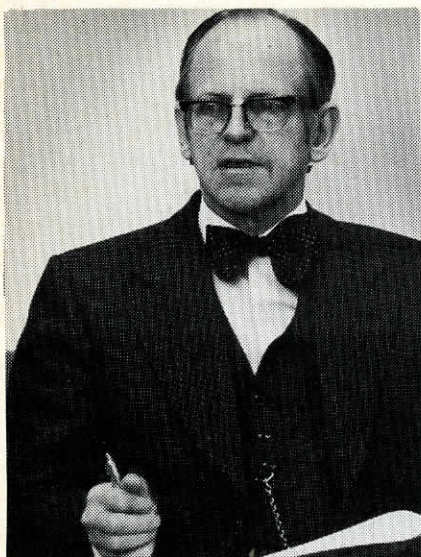
Detta betyder dock inte att vi enbart skulle prioritera festverksamheten. I höst kommer vi bl.a. att diskutera solkraften under ledning av solhusarkitekten Bruno Erat och efter detta kommer Jerker af Schulten att dryfta konsumentskyddsfrågor".

Marianne efterlyser en större aktivitet från medlemmarna då det gäller att planera och komma med synpunkter och ideer på verksamheten. "På våra allmänna möten har uppslutningen varit synnerligen knaper. Det har t.o.m. hänt att vi haft svårt med beslutfördheten. En orsak till aktiveringssvårigheterna står säkert att finna i den allt ökande stressen som en följd av de ökade prestationskraven och de reellt sett allt knappare studielånen".

Det eviga sorgebarnet ekonomin, sätter givetvis käppar i hjulet. Speciellt de idrottsintresserade blir lidande av de knappa resurserna.

Här hemställer Marianne en önskan om att man i HUS i framtiden i en allt högre grad kommer att inse betydelsen av nationerna och ämnesföreningarna, vilka enligt Marianne har betydligt större förutsättningar till en ändamålsenlig verksamhet än det tungrodda HUS.

Professor Göran von Bonsdorff anser att kärnkraft och kärnvapen hör ihop — som siamesiska tvillingar.

Vi ställde en fråga till professor Bonsdorff (Helsingfors Universitet) om vad han tror om saken. I detta sammanhang förde vi också på tal Finlands planer på att uppföra ett kärnkraftverk tillsammans med vår östra granne åt våra "vänner" i Libyen, herrarna Gadaffi och Amin.

Enligt Bonsdorff har man inom

KÄRNKRAFT OCH

På den senaste tiden har frågan om kopplingen mellan kärnkraft för civilt bruk och kärnvapen aktualiserats i kärnkraftsdebatten. På obundet forskarhåll oroar man sig för de påvisade möjligheterna att med förhållandevis enkla medel kunna göra vapen av utbränt kärnbränsle. I en situation då kärnkraften nu håller på att spridas till allt fler länder blir det alltså aktuellt att räkna med nya potentiella kärnvapenmakter. Oroväckande är dessutom att det i många fall är fråga om att politiskt labila stater skulle komma att räknas till denna nya grupp länder.

KÄRNVAPEN

den internationella fredsrorelsen börjat ana faran med spridningen av kärnkraft till alla världens hörn. Man har intagit en försiktig skepticism i allmänhet. På fredsforskarhåll anser man att kärnkraften utgör en viss utmaning för världsfreden.

Själv anser Bonsdorff att det finns en visad risk. Kärnkraft och kärn-

vapen hör ihop! Han anser att man bör avstå från planerna med Sovjetunionen, som skulle gå ut på byggandet av ett kärnkraftverk i Libyen utifrån ovanstående perspektiv. Vad skall de med kärnkraft till? De har ju olja så det räcker. Om inte ... Tja? Hur blir det i så fall med Finlands internationella samvete etc.

DET FINNS

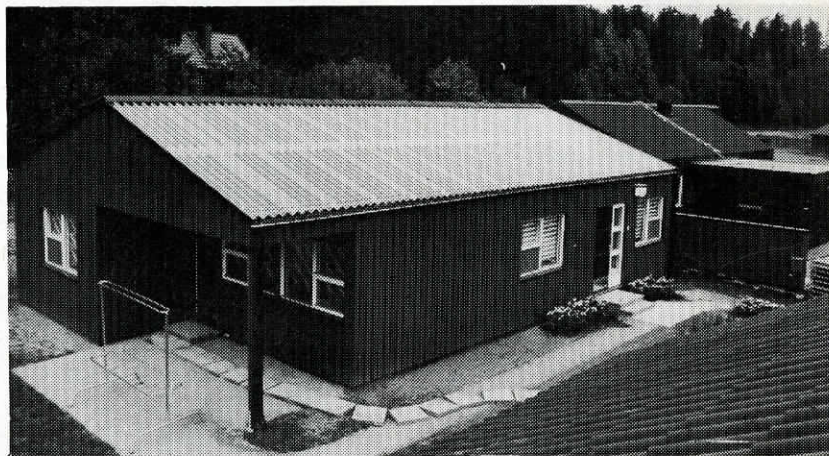
I den energipolitiska debatten framförs oftast argumentet att det inte finns alternativ till kärnkraften. Denna myt och detta vulgärargument tänkte vi nu avslöja.

På bilden invid ser ni ett alternativ som idag fungerar utmärkt — nämligen solhus. Man har i tekniska högskolan räknat ut att solenergin kan stå för 50% av ett egna hemshus energibehov.

Redan i dag är många egna hemshus självförsörjande med hjälp av solenergi och värmepumpar.

Nog finns det alternativ, som vi inte skall förringa.

ALTERNATIV

KAMPEN ÄR INTE SLUT

Hufvudstadsbladet avslöjade tisdagen den 23 att man ännu inte hade skrinlagt planerna på nya kraftverk. Utan att man fortfarande vill ha ett stort kraftverk till Sibbo och Kopparnäs.

En vecka tidigare talade handels- och industriminister Sundqvist hett för kärnkraften. Vi klarar oss inte utan den, sade han. Att märka är, att det är han som ansvarar för beställningarna av nya kraftverk. Vi måste vara på vår vakt, vi måste avslöja kärnkraftsmaffian.

KÄRNKRAFTS BOLAGEN TIGER

IVO och TVO är inte så pigga på att berätta sanningen om våra kraftverk. I årets första delrapport från strålsäkerhetsinstitutet, som handlar om hur våra kraftverk fungerar finns en del intressanta fakta.

Bland annat berättar man att en styrväx i Lovisa I fallit ned och blivit i sitt nedre läge, detta utan att man visste om det.

När upptäckten gjordes ett par dagar senare måste man kallstänga kraftverket, för att garantera säkerheten.

Detta har inte kraftverksbolagen informerat om. Man kan fråga sig om inte medborgarna har rätt att få veta vad som händer. Bli aktiv i motståndsrörelsen, ta reda på fakta, det är det enda som kan stoppa vansinnet.